
DOI: 10.4467/29567610PIB.25.033.23018

dr Bartosz Błaszczak

Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu

ORCID: 0009-0002-0457-434

mgr Marta Pietrzykowska

Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu

ORCID: 0009-0000-7758-735

KONFLIKT ROSYJSKO-UKRAIŃSKI JAKO WYZWANIE DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

THE RUSSIAN-UKRAINIAN CONFLICT AS A CHALLENGE TO POLAND'S SECURITY

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie wpływu konfliktu rosyjsko-ukraińskiego na bezpieczeństwo Polski, zwłaszcza w kontekście zmian geopolitycznych, zagrożeń militarnych i hybrydowych oraz rosnącej roli Polski w strukturach NATO. W części pierwszej omówiono genezę i przebieg rosyjskiej agresji na Ukrainę, podkreślając kluczowe czynniki militarne oraz strategiczne działania obu stron konfliktu. Kolejno przedstawiono znaczenie Ukrainy dla bezpieczeństwa Polski, akcentując jej rolę jako państwa buforowego oraz kluczowego elementu stabilności Europy Środkowo-Wschodniej. Następnie zaprezentowano wymiar sojuszniczy i rolę NATO, wskazując na wzmocnienie obecności wojskowej, modernizację sił zbrojnych oraz adaptację strategii obronnych w regionie. Opisano przyszłe wyzwania i konieczne kierunki działań Polski, w obliczu dalszej eskalacji lub przedłużającej się destabilizacji na wschodzie. Problem badawczy artykułu sformułowano: w jaki sposób konflikt rosyjsko-ukraiński wpływa na bezpieczeństwo Polski oraz jakie strategiczne wyzwania generuje dla systemu bezpieczeństwa państwa? Hipoteza badawcza zakłada, że konflikt ten istotnie zwiększa poziom zagrożeń dla bezpieczeństwa Polski zarówno w wymiarze militarnym, jak i hybrydowym, jednocześnie wzmacniając jej znaczenie jako kluczowego państwa wschodniej flanki NATO. W badaniach zastosowano metody analizy i syntezy, analizę instytucjonalno-prawną oraz analizę literatury i źródeł dotyczących bezpieczeństwa regionalnego i wojny rosyjsko-ukraińskiej.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo Polski, wojna rosyjsko-ukraińska, wschodnia flanki NATO, konflikt hybrydowy, geopolityka Europy Środkowo-Wschodniej.

Summary

The aim of the article is to present the impact of the Russian-Ukrainian conflict on Polish security, especially in the context of geopolitical changes, military and hybrid threats, and the growing role of Poland in NATO structures. The first part discusses the genesis and course of the Russian aggression against Ukraine, highlighting the key military factors and strategic actions of both sides of the conflict. The second part presents the importance of Ukraine for the security of Poland, emphasizing its role as a buffer state and a key element of the stability of Central and Eastern Europe. The third part analyses the consequences of the conflict for Poland, including military, hybrid, cyber attacks and information activities aimed at the Polish state. The fourth part presents the allied dimension and the role of NATO, pointing to the strengthening of the military presence, the modernisation of the armed forces and the adaptation of defence strategies in the region. The fifth part describes the future challenges and necessary directions of Poland's actions in the face of further escalation or prolonged destabilization in the east. The research problem of the article is formulated: how does the Russian-Ukrainian conflict affect the security of Poland and what strategic challenges does it generate for the state security system? The research hypothesis assumes that this conflict significantly increases the level of threats to Poland's security in both the military and hybrid dimensions, while strengthening its importance as a key country on NATO's eastern flank. The research used methods of analysis and synthesis, institutional and legal analysis, as well as analysis of literature and sources on regional security and the Russian-Ukrainian war.

Keywords: Polish security, Russian-Ukrainian war, NATO's eastern flank, hybrid conflict, geopolitics of Central and Eastern Europe.

Wstęp

Pełnoskalowa agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, rozpoczęta 24 lutego 2022 roku, stała się najpoważniejszym kryzysem bezpieczeństwa w Europie od zakończenia zimnej wojny. Konflikt ten nie tylko przekształcił regionalną architekturę bezpieczeństwa, ale również w sposób bezpośredni wpłynął na strategiczne uwarunkowania funkcjonowania Rzeczypospolitej Polskiej. Jako państwo graniczące zarówno z Ukrainą, jak i z Białorusią – sojusznikiem Rosji – Polska znalazła się w centrum nowej sytuacji geopolitycznej, w której tradycyjne zagrożenia militarne łączą się z presją hybrydową, cyberatakami, operacjami dezinformacyjnymi oraz ryzykiem destabilizacji wschodniej flanki NATO.

Znaczenie konfliktu rosyjsko-ukraińskiego dla bezpieczeństwa Polski wynika z kilku nakładających się czynników. Po pierwsze, trwałe osłabienie Ukrainy lub jej ewentualna porażka, doprowadziłyby do bezpośredniego kontaktu granicznego Polski z agresywnym mocarstwem, realizującym imperialne cele

w regionie. Po drugie, wojna uruchomiła szereg zjawisk o charakterze transgranicznym – zwiększoną presję migracyjną, wzmożoną aktywność obcych służb, sabotaż, incydenty militarne oraz operacje psychologiczne – które wpływają na stabilność wewnętrzną państwa. Po trzecie, konflikt ujawnił kluczową rolę Polski jako głównego państwa tranzytowego dla pomocy wojskowej i humanitarnej, co dodatkowo zwiększyło jej znaczenie strategiczne, ale jednocześnie podniosło poziom ryzyka.

Wojna uwidoczniła także konieczność ciągłej adaptacji polskiej polityki bezpieczeństwa, modernizacji Sił Zbrojnych RP, wzmacniania odporności infrastrukturalnej oraz rozwijania współpracy sojuszniczej w ramach NATO i Unii Europejskiej. Polska odgrywa istotną rolę w systemie odstraszenia i obrony, będąc jednym z filarów zabezpieczenia tzw. wschodniej flanki Sojuszu. Jednocześnie konflikt pokazał znaczenie pozamilitarnych wymiarów bezpieczeństwa – informacyjnego, energetycznego, społecznego i ekonomicznego – które stają się integralnym elementem współczesnych działań wojennych.

W świetle powyższych uwarunkowań, konflikt rosyjsko-ukraiński należy uznać za fundamentalne wyzwanie dla bezpieczeństwa narodowego Polski. Artykuł ma na celu przedstawienie najważniejszych aspektów oddziaływania wojny na polskie bezpieczeństwo, uwzględniając zarówno konsekwencje geopolityczne i militarne, jak i zagrożenia hybrydowe oraz implikacje dla współpracy sojuszniczej. Analiza pozwala lepiej zrozumieć skalę zmian zachodzących w przestrzeni bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej oraz określić kierunki działań niezbędnych dla wzmacniania odporności państwa, w obliczu dynamicznie zmieniającego się otoczenia międzynarodowego.

Inwazja Rosji na Ukrainę – geneza, przebieg i konsekwencje

Rosja od dawna stara się odzyskać status globalnego mocarstwa. Kreml uznaje rozbudowę NATO na wschód za poważne zagrożenie dla swojego bezpieczeństwa. Władimir Putin wielokrotnie podkreślał bliskie związki Ukraińców z Rosjanami, zarówno kulturowe, jak i historyczne, powołując się na wspólną przeszłość trwającą setki lat. Dążenie Ukrainy do integracji z Zachodem rosyjskie elity postrzegają jako utratę wpływów w regionie.

Kreml obawiał się utraty kontroli nad krajem, który przez długi czas pozostawał w jego strefie wpływów. Jednocześnie kraje europejskie – zwłaszcza te o wyraźnym nastawieniu antykremlowskim – od lat wspierały dążenia Ukrainy do integracji euroatlantyckiej oraz umacniania współpracy z NATO¹.

1 C. Mik, Agresja Rosji na Ukrainę i jej konsekwencje dla rządówprawa na poziomie międzynarodowym. Szkic problematyki, [w:] „Przegląd Prawa i Administracji”, t. 130, Wrocław 2022, s. 440–469, DOI: 10.34616/145212, [dostęp: 7.12.2025], https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/135849/PDF/02_10_C_Mik_Agresja_Rosji_na_Ukraine_i_jej_konsekwencje_dla_rzadow_prawa_na_poziomie_miedzynarodowym.pdf, [dostęp: 7.12.2025].

Zachód zdecydowanie odpowiedział na rosyjską inwazję na Ukrainę poprzez sankcje oraz podkreślenie różnic w wartościach politycznych. Pełnoskalowy atak rozpoczął się 24 lutego 2022 r., obejmując kilka kierunków, m.in. z terytorium Białorusi. Rosja skupiła działania na kluczowych miastach, takich jak Kijów i Charków, a jej oskarżenia wobec Ukrainy zostały przez społeczność międzynarodową uznane za dezinformację służącą uzasadnieniu agresji.

Reakcja świata zachodniego była szybka i zdecydowana. Unia Europejska, Stany Zjednoczone oraz inne państwa sojusznicze nałożyły na Rosję pakiety sankcji gospodarczych, obejmujących m.in. sektor energetyczny, finansowy i technologiczny. Równocześnie rozpoczęto intensyfikację wsparcia militarnego oraz humanitarnego dla Ukrainy, obejmującego dostawy uzbrojenia, pomoc medyczną i ewakuację ludności cywilnej².

Pierwsza faza inwazji rozpoczęła się 24 lutego 2022 r. atakiem sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej na terytorium Ukrainy z kilku kierunków operacyjnych. Rosja zaangażowała w tym okresie od 60 do 76 bezzałogowych statków powietrznych, utrzymując ponad 20 w odwodzie. Ofensywa na Kijów zakończyła się fiaskiem wskutek szeregu czynników: nadmiernego rozciągnięcia linii frontu, niewystarczających zasobów personalnych i sprzętowych, trudności logistycznych, ograniczonego rozpoznania, niekorzystnych warunków atmosferycznych oraz zdecydowanego oporu sił ukraińskich. W rezultacie Rosjanie zostali zmuszeni do odwrotu z obwodów kijowskiego, czernihowskiego i sumskiego.

Na innych odcinkach frontu, Rosja osiągnęła częściowe sukcesy – zdobyła fragmenty obwodu charkowskiego oraz utworzyła zgrupowanie wojsk w rejonie Iziumu, stanowiące zagrożenie dla sił ukraińskich w Donbasie³. Nie udało się jednak zająć Charkowa, który skutecznie bronił się dzięki wysiłkom armii i ludności cywilnej. W Donbasie Ukraina utraciła takie miasta jak Popasna, Rubiżne, Łyman czy Switłodarśk, a po długotrwałych walkach skapitulowała również załoga Mariupola, symbolizująca heroizm i niezłomność.

Na południu kraju Rosja odniosła szybkie sukcesy, zajmując znaczne obszary obwodów chersońskiego i zaporoskiego, w tym strategiczne miasta: Chersoń, Melitopol i Berdiańsk. Czynnikiem sprzyjającym agresorowi było niedostateczne przygotowanie obrony oraz zdrada części urzędników i funkcjonariuszy SBU. Jednocześnie szybka mobilizacja w Mikołajowie pozwoliła zatrzymać rosyjski marsz na Odessę, a skuteczna obrona ukraińskiego wybrzeża uniemożliwiła przeprowadzenie desantu morskiego mimo braku własnej floty.

W II etapie wojny linia aktywnych działań zbrojnych została skrócona do około 850 km, przy czym cała linia obrony Ukrainy przekraczała 3000 km. Rosja

2 Publikacja, *10 faktów na temat wojny rosyjsko-ukraińskiej*, <https://www.ukrinform.pl/rubric-ato/3830490-10-faktow-na-temat-wojny-rosyjskoukraińskiej.html> [dostęp: 13.11.2025].

3 W. Bałuk, *Pełnoskalowa inwazja Rosji w Ukrainie w latach 2022–2023/2024. Wybrane aspekty militarne*, Nowa Polityka Wschodnia 2024, nr 3 (42), z. 1, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2023, s. 41–42.

skoncentrowała w rejonie frontu 93 batalionowe grupy taktyczne (BTG), a ich liczba do sierpnia wzrosła do 106. Główne wysiłki ofensywne skoncentrowano na kierunku Siewierodoniecka, który mimo dużych strat został zdobyty wraz z Łysyczańskiem.

Dalsze działania ofensywne Rosji obejmowały kierunki: Charków, Bałaklija-Izium-Słowiańsk, Siwersk-Bachmut-Awdijiwka-Marjinka, Zaporże oraz Chersoń. Największe zgrupowanie BTG – 51 jednostek – skoncentrowano w rejonie chersońskim, co sugerowało plany dalszego natarcia w kierunku Krzywego Rogu, Zaporża i ewentualnie Odessy. Pomimo intensywności rosyjskich działań, ukraińska obrona skutecznie ustabilizowała front dzięki sprawnemu dowodzeniu i wysokiemu morale⁴.

Od przełomu sierpnia i września 2022 roku Ukraina rozpoczęła trzeci etap wojny, prowadząc kontrofensywę. Ukraińska strategia polegała na osłabianiu rosyjskich sił w kluczowych miastach, atakowaniu logistyki na prawym brzegu Dniepru oraz działaniach pozorowanych pod Chersoniem. Główne uderzenie nastąpiło na kierunku charkowskim, gdzie Ukraina przełamała front, zmuszając Rosjan do odwrotu. W październiku ukraińskie wojska przełamały kolejne pozycje, co doprowadziło do wycofania Rosjan z prawego brzegu Dniepru i opuszczenia Chersonia.

Etap IV wojny trwał od listopada 2022 – stycznia 2023 r., brak sprzętu uniemożliwił Ukrainie rozwinięcie ofensywy na południu. Rosja wykorzystała ten czas do umocnienia obrony na lewym brzegu Dniepru i w obwodzie ługańskim. Jednocześnie kontynuowano intensywne ataki raketowe na infrastrukturę cywilną i energetyczną Ukrainy, powodując szkody szacowane na ponad 500 mld USD. Symbolami rosyjskiego terroru raketowego stały się miasta Kramatorsk, Winnica i Dnipro. Putin zakończył ogłoszoną mobilizację 300 tys. rezerwistów, z których 100 tys. skierowano do walki bez odpowiedniego przygotowania. Rosja pozorowała chęć negocjacji, próbując wymusić ograniczenie pomocy militarnej dla Ukrainy⁵.

Piąty etap rozpoczął się na przełomie stycznia i lutego 2023 r., była to rosyjska ofensywa i próba przejęcia inicjatywy strategicznej. Na początku 2023 roku Rosja zgromadziła ok. 320 tys. żołnierzy (plus 100-120 tys. w odwodzie), 1800 czołgów, 3950 pojazdów opancerzonych, 2700 systemów artylerii oraz 400 samolotów i 300 śmigłowców. Główne działania koncentrowały się na kierunku donbaskim. Rosjanie zdobyli Sołedar i próbowali przejąć Bachmut, który stawał opór przez siedem miesięcy. W rejonie Wuhłedaru nie udało im się przełamać ukraińskiej obrony.

4 Ibidem, s. 42-43.

5 J. Markowski, *Najgorszy rok wojny*, Defence24, 2024, <https://defence24.pl/wojna-na-ukrainie-raport-specjalny-defence24/najgorszy-rok-wojny> [dostęp: 30.10.2025].

Z powodu znacznych strat szacowanych na ponad 200 tys. żołnierzy (w porównaniu do około 100 tys. po stronie ukraińskiej), Rosja nie była w stanie rozwinąć szerokiej ofensywy. Ukraina koncentrowała siły i zabiegała o nowoczesne systemy uzbrojenia. NATO zatwierdziło dostawy czołgów (Leopard, Abrams, Challenger) i ponad 300 bojowych wozów piechoty. Trwały też przygotowania do przekazania systemów raketowych GLSDB i obrony przeciwlotniczej, a także szkolenia ukraińskich pilotów⁶.

Priorytetowym zadaniem Sił Zbrojnych Ukrainy w pierwszej połowie 2023 roku było osłabienie potencjału militarnego Federacji Rosyjskiej poprzez zadawanie strat w zakresie zasobów ludzkich oraz sprzętu bojowego, a także przygotowanie warunków do przeprowadzenia kontrofensywy na strategicznych kierunkach operacyjnych: południowym i północnym. W tym kontekście władze ukraińskie wystąpiły ponownie do państw zachodnich z prośbą o zwiększenie wsparcia wojskowego, obejmującego przede wszystkim dostawy czołgów, nowoczesnych systemów artylerii raketowej dalekiego zasięgu oraz statków powietrznych.

W odpowiedzi na te apele, państwa członkowskie NATO podjęły decyzję o przekazaniu Ukrainie od 100 do 150 czołgów typu Leopard 2, M1 Abrams oraz Challenger 2, jak również ponad 300 bojowych wozów piechoty, w tym AMX-10 RC, Bradley, CV90, Marder i Stryker. Aby wzmocnić potencjał Sił Powietrznych Ukrainy, uruchomiono programy szkoleniowe dla pilotów oraz przekazano dodatkowe systemy obrony powietrznej i przeciwraketowej⁷. Ofensywa ukraińska w rejonie zaporoskim była poprzedzona przygotowaniem strategicznymi, zależnymi od wsparcia militarnego Zachodu. Generał Załużny wystosował apel o pilne dostawy sprzętu, m.in. 300 czołgów, 600-700 BWP, 500 armatohaubic i amunicji artyleryjskiej, jako warunek skutecznej kontrofensywy.

Na początku 2023 roku państwa sojusznicze zainicjowały tzw. „koalicję pancerną”, w ramach której Niemcy oraz Stany Zjednoczone zadeklarowały dostawy czołgów Leopard 2 oraz M1 Abrams. Wkrótce do inicjatywy dołączyła Wielka Brytania, przekazując pojazdy Challenger 2, a Polska wsparła działania Ukrainy czołgami PT-91 Twardy oraz dodatkowymi egzemplarzami Leopardów. W sumie Ukraina pozyskała ponad 1000 jednostek różnego rodzaju bojowych wozów piechoty i opancerzonych transporterów, co znacząco zwiększyło jej mobilność taktyczną i potencjał ofensywny. Równocześnie dokonano znacznego wzmocnienia ukraińskiej artylerii – przekazano ok. 600 systemów artyleryjskich różnego typu⁸.

6 Ibidem.

7 W. Baluk, *Pełnoskalowa inwazja Rosji w Ukrainie...*, op. cit., s. 46.

8 *Agresja Rosji na Ukrainę, Raport o stanie świata*, podcast, <https://raportostaniewiata.pl/w-powiekszeniu/agresja-rosji-na-ukraine/> [dostęp: 29.10.2025].

Opóźnienia w dostawach uzbrojenia i wyposażenia ze strony państw zachodnich miały istotny wpływ na tempo przygotowań oraz przebieg ukraińskiej kontrofensywy w południowej części frontu. Zwłoka ta była tłumaczona koniecznością przeszkolenia personelu wojskowego oraz przystosowania dziewięciu brygad do prowadzenia działań ofensywnych. Mimo tych trudności Siły Zbrojne Ukrainy zdołały sformować i wyposażać dwanaście brygad zmechanizowanych, przeznaczonych do kontrofensywy. Jednak pierwsze dwa tygodnie operacji, prowadzone przy wykorzystaniu ograniczonej liczby jednostek, nie przyniosły przełomu⁹. Główne przeszkody wynikały z bardzo wysokiej gęstości pól minowych oraz braku przewagi w powietrzu, co znacząco ograniczyło skuteczność działań manewrowych. W odpowiedzi na zaistniałe warunki dowództwo ukraińskie wdrożyło zmianę koncepcji operacyjnej, przechodząc do działań realizowanych przez mniejsze, bardziej elastyczne grupy taktyczne. Podejście to pozwoliło na ograniczenie strat – ok. 80% potencjału ofensywnego zostało zachowane – jednak nie przyniosło ono spektakularnych sukcesów terytorialnych w początkowej fazie działań.

Po trzech miesiącach intensywnych walk, Ukraina zdołała przełamać pierwszą rosyjską linię obrony w rejonie Robotyne. Mimo tego osiągnięcia, ukraińskie jednostki natrafiły na kolejne, silnie umocnione pozycje przeciwnika, co uniemożliwiło szybkie rozwinięcie natarcia. Dopiero pod koniec września udało się przerwać drugą linię obrony na kierunku Robotyne-Werbowe, lecz nadal nie uzyskano wystarczającej przestrzeni operacyjnej do przeprowadzenia głębokich działań manewrowych. W wyniku ofensywy Ukraina odzyskała około 250 km² terytorium w rejonie Welyki Nowosiłki i Robotyne oraz dodatkowo 72 km² w trakcie operacji oskrzydającej Bachmut¹⁰.

Szacuje się, że w ciągu dwóch lat konfliktu Siły Zbrojne Ukrainy poniosły straty wynoszące 50–70 tysięcy poległych oraz 100–120 tysięcy rannych. Mimo wyższych strat osobowych i sprzętowych po stronie rosyjskiej, Federacja Rosyjska nadal dysponuje znaczącym potencjałem bojowym.

Kontynuacja wyzwania terenów okupowanych oraz efektywne przeciwdziałanie potencjalnej ofensywie rosyjskiej, wymaga od Ukrainy przeprowadzenia szeroko zakrojonej mobilizacji, skutecznego zarządzania zasobami ludzkimi, a także przestawienia gospodarki na tryb wojenny, obejmujący zwiększenie krajowej produkcji amunicji oraz zaawansowanego technologicznie uzbrojenia. Jednocześnie kluczowe dla powodzenia działań wojennych Ukrainy pozostaje kompleksowe i systematyczne wsparcie ze strony państw zachodnich. Dotychczasowa pomoc, której wartość szacowana jest łącznie na 178 miliardów

9 L. Pinczak, *Wojna rosyjsko-ukraińska – kampania 2022 r. Przebieg i następstwa*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2023, s. 391.

10 M. Fiszer, J. Fiszer, *Wojna w Ukrainie. Od napaści do kontrofensywy*, Warszawa 2022, e-book.

dolarów w formie wsparcia militarnego, finansowego i humanitarnego, odegrała istotną rolę w utrzymaniu zdolności obronnych Ukrainy. Jednakże w obliczu długotrwałej konfrontacji z Rosją niezbędne jest nie tylko zachowanie, ale również intensyfikacja dostaw uzbrojenia i amunicji. W szczególności konieczne staje się częściowe przestawienie gospodarek państw zachodnich na produkcję wojenną oraz wyposażenie Ukrainy w nowoczesne samoloty wielozadaniowe, systemy raketowe dalekiego zasięgu oraz precyzyjne środki rażenia, w tym nowej generacji bezzałogowe systemy uderzeniowe.

Geopolityczne znaczenie Ukrainy dla bezpieczeństwa Polski

Analiza współczesnej sytuacji Ukrainy skupia się na kwestii wyznaczenia ścieżki rozwoju, w dynamicznie zmieniających się warunkach geopolitycznych. Problem nie polega już tylko na wyborze jednego z kierunków rozwoju, lecz na zdefiniowaniu nowoczesnej strategii, która uwzględni specyficzne uwarunkowania społeczne, kulturowe i polityczne tego kraju.

Aktualnie ukraińskie rozdroże cywilizacyjne obejmuje kilka potencjalnych dróg rozwoju¹¹:

- droga europejska: integracja z UE skupiająca się na współpracy gospodarczej i modernizacji prawa, bez gwarancji pełnego członkostwa.
- droga euroatlantycka: integracja z NATO w celu zapewnienia bezpieczeństwa i członkostwa w Sojuszu.
- droga ukraińska: budowa własnego centrum cywilizacyjnego przez łączenie wpływów Wschodu i Zachodu, choć wiąże się to z ryzykiem izolacji; koncepcja długoterminowa inspirowana myślą W. Lipińskiego.
- droga euroazjatycka: obecnie nieatrakcyjna politycznie i wojskowo, lecz mająca potencjał gospodarczy dzięki współpracy z państwami Eurazji.

Znaczenie Ukrainy w polityce bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej wynika z fundamentalnego czynnika, jakim jest wspólna przynależność obu państw do tego samego regionu geostrategicznego. Prowadzi to do naturalnej, wielowymiarowej współzależności między nimi w obszarze bezpieczeństwa, która nabiera szczególnego znaczenia ze względu na silny wpływ aspektów czysto militarnych.

Region geostrategiczny to określona przestrzeń lądowa, morska lub lądowo-morska (wraz z przynależną przestrzenią powietrzną), na której wydarzenia polityczne, gospodarcze lub wojskowe istotnie wpływają na sytuację międzynarodową. Sytuacja bezpieczeństwa panująca w danym

11 A. Kozłowska, *Zewnętrzny wymiar ukraińskiego rozdroża – geopolityczne znaczenie Ukrainy oraz koncepcje ukraińskiej polityki zagranicznej* [w:] *Wybrane problemy badań wschodnich*, red. G. Tokarz, W. Baluk, Z. J. Winnicki, wyd. Arboretum, Warszawa 2007, s. 215–216.

regionie – czyli sytuacja geostrategiczna – bezpośrednio przekłada się na zdolność poszczególnych państw do realizacji własnej strategii w obrębie swojej przestrzeni geopolitycznej. Tym samym sytuacja ta staje się jednym z kluczowych czynników decydujących o możliwościach osiągnięcia przez państwo swoich celów w dziedzinie bezpieczeństwa¹².

Obszar regionu geostrategicznego kształtuje przede wszystkim pięć kluczowych czynników. Siła ich oddziaływania determinuje zarówno granice regionu, jak i charakter relacji łączących jego części oraz czynniki decydujące o tych powiązaniach. Dla Środkowoeuropejskiego Regionu Geostrategicznego (ŚERG) najważniejsze są uwarunkowania polityczne, geograficzne, kulturowe, ekonomiczne oraz militarne. Spośród nich największy wpływ na relacje między państwami tego obszaru oraz na realne granice regionu wywiera czynnik militarny. W konsekwencji, zagadnienia związane z bezpieczeństwem militarnym stanowią główny punkt odniesienia w analizie procesów zachodzących w ramach ŚERG.

Środkowoeuropejski Region Geostrategiczny obejmuje obszar rozciągający się w osi zachód-wschód od Renu po wschodnie granice państw byłego ZSRR (kraje bałtyckie, Białoruś oraz Ukraina), natomiast w osi północ-południe – od południowych krańców basenu Morza Bałtyckiego po Dunaj. Tym samym obejmuje on swoim zasięgiem piętnaście państw: Austrię, Białoruś, Czechy, Danię, Estonię, Litwę, Łotwę, Niemcy, Mołdawię, Polskę, Rumunię, Słowację, Ukrainę, Węgry oraz Rosję (ze względu na obecność Obwodu Kaliningradzkiego).

Ze względu na takie położenie, region ten graniczy z trzema innymi regionami geopolitycznymi: wschodnioeuropejskim, północno-zachodnioeuropejskim oraz śródziemnomorskim. Oznacza to, że państwa wchodzące w jego skład różnią się między sobą potencjałem politycznym, gospodarczym, społecznym oraz militarnym. Należą również do odmiennych struktur organizacyjnych, politycznych i ekonomicznych (takich jak Unia Europejska, Wspólnota Niepodległych Państw czy Euroazjatycka Unia Gospodarcza), a co najistotniejsze w kontekście bezpieczeństwa – także militarnych i quasi-militarnych (NATO, Organizacja Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym, Związek Białorusi i Rosji).

W przypadku tych ostatnich, należy podkreślić szczególne znaczenie Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz struktur podporządkowanych Rosji. Podmioty te, w obecnej sytuacji geostrategicznej Europy Środkowej i Wschodniej, należy uznać wręcz za antagonistyczne. Co więcej, od roku 2014 można zaobserwować nie tylko utrzymującą się niechęć pomiędzy

12 L. Sykuliszki, *Europa środkowa jako region geostrategiczny w myśli geopolitycznej geografów wojskowych z akademii obrony narodowej w Warszawie*, „Przegląd geopolityczny”, t. 6, 2013, s. 98.

nimi, ale wręcz narastającą konfrontację, w przypadku stanowiska Federacji Rosyjskiej nabierającą znamion otwartej wrogości¹³.

W strategii bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej zagadnienie Ukrainy zajmuje istotne miejsce, wynikające z przesłanek o charakterze politycznym, gospodarczym oraz wojskowym. Kluczowe znaczenie posiada fakt, iż oba państwa należą do Europy Środkowo-Wschodniej, co w naturalny sposób determinuje wspólne wyzwania. Charakter relacji polsko-ukraińskich, szczególnie w sferze bezpieczeństwa, uzależniony jest od trzech kluczowych czynników.

Stabilność polityczna Ukrainy wpływa bezpośrednio na sytuację w regionie Europy Środkowej, z którym Polska jest silnie powiązana pod względem strategicznym. Oznacza to, iż wszelkie potencjalne kryzysy polityczne czy gospodarcze występujące na Ukrainie, generują bezpośrednie następstwa dla polskiego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Drugim istotnym aspektem jest proces zbliżania Ukrainy do struktur europejskich i euroatlantyckich. Potencjalny sukces tego procesu pozwoliłby Polsce zwiększyć swój dystans względem obszaru niestabilnego oraz przesunąć się w kierunku centrum strefy bezpieczeństwa, minimalizując tym samym presję wynikającą z funkcjonowania w charakterze państwa frontowego.

Rozwój wydarzeń na Ukrainie związany zarówno z dynamiką relacji z Federacją Rosyjską, jak również kierunkami rozwoju integracyjnego lub izolacyjnego tego państwa, generuje równocześnie zagrożenia oraz szanse dla bezpieczeństwa Polski. Przejawia się to z jednej strony możliwością stworzenia stabilnego sojusznika, wzmocnienia współpracy obronnej oraz stworzenia efektywnej bariery przed potencjalnymi zagrożeniami ze Wschodu. Z drugiej natomiast, istnieje realne niebezpieczeństwo utrzymania się lub eskalacji konfliktu, co groziłoby powstaniem niestabilnej strefy buforowej, wywierającej negatywny wpływ na poziom bezpieczeństwa regionalnego.

Polityka Polski wobec Ukrainy musi uwzględniać zatem tę podwójną dynamikę. Z jednej strony konieczne jest wsparcie procesów integracyjnych i reform na Ukrainie, wzmacniających jej zdolności obronne oraz potencjał współpracy międzynarodowej. Z drugiej zaś, istotne pozostaje przygotowanie się na scenariusze mniej optymistyczne, zakładające utrzymanie niestabilności, która mogłaby oddziaływać bezpośrednio na bezpieczeństwo państwa polskiego¹⁴. Geopolityczne znaczenie Ukrainy dla Polski wynika ze wspólnego położenia w Europie Środkowo-Wschodniej. Integracja Ukrainy z Zachodem może zwiększyć bezpieczeństwo Polski, natomiast konflikt na Ukrainie podnosi ryzyko militarne i niestabilność w regionie.

13 A. Drzewicki, *Ukraina w polityce bezpieczeństwa polski. przegląd uwarunkowań po 2014 r.*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2018, s. 86–87.

14 *Ibidem*, s. 85.

Relacje rosyjsko-ukraińskie mają szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa Polski, ponieważ Rosja postrzega Ukrainę jako państwo kluczowe dla swoich imperialnych aspiracji, co potwierdza opinia Z. Brzezińskiego o tym, iż bez Ukrainy Rosja traci możliwość odtworzenia mocarstwowej pozycji w Eurazji. Tym samym działania Moskwy wobec Kijowa, zmierzające do reintegracji przestrzeni poradzieckiej i budowania strefy wpływów, bezpośrednio oddziałują na stabilność i bezpieczeństwo Polski¹⁵.

W perspektywie strategicznej sytuacja na Ukrainie niesie ze sobą dwa scenariusze o przeciwnych konsekwencjach dla Polski. Pierwszym z nich jest przekształcenie Ukrainy w państwo buforowe, co oznaczałoby utrzymanie się trwałej niestabilności i zagrożeń na wschodnich granicach Polski. Drugi scenariusz zakłada sukces integracji Ukrainy ze strukturami euroatlantyckimi, co pozwoliłoby Polsce znacząco zwiększyć poziom własnego bezpieczeństwa strategicznego poprzez stabilizację wschodniego sąsiedztwa.

Eskalacja konfliktu a bezpieczeństwo Polski – wyzwania i perspektywy

Pełnoskalowy konflikt rosyjsko-ukraiński od 2022 roku, znacząco wpłynął na bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej, stawiając Polskę – jako sąsiada Ukrainy i Białorusi oraz członka NATO i UE – w sytuacji wymagającej elastyczności i dostosowań do nowych zagrożeń. Polska musi redefiniować swoje podejście do bezpieczeństwa, uwzględniając m.in. ryzyko incydentów przygranicznych, presję migracyjną, cyberataki, dezinformację czy presję energetyczną. Kluczowe staje się wzmacnianie obronności, modernizacja armii, ochrona granic, rozwój systemów kryzysowych oraz integracja zasobów cywilnych i wojskowych. Dodatkowo, istotna jest współpraca w ramach NATO i aktywne uczestnictwo w działaniach sojuszniczych, by skutecznie odpowiadać na zagrożenia ze strony Rosji zarówno w wymiarze militarnym, jak i informacyjnym.

Eskalacja militarna wojny rosyjsko-ukraińskiej stanowi jeden z najbardziej bezpośrednich i niebezpiecznych scenariuszy oddziałujących na bezpieczeństwo wewnętrzne Polski. Choć dotychczas działania zbrojne toczyły się głównie na terytorium Ukrainy, to dalsze poszerzenie skali konfliktu – zarówno przestrzenne, jak i intensywnościowe – może skutkować istotnym wzrostem ryzyka destabilizacji również na obszarze Rzeczypospolitej. Taki rozwój wydarzeń wiązałby się nie tylko z zagrożeniem bezpośrednich incydentów granicznych, ale także z możliwością użycia siły militarnej wobec państw

15 K. Borkowski, *Znaczenie polityki zagranicznej Ukrainy dla bezpieczeństwa Polski*, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego Wydział Nauk o Bezpieczeństwie, Kraków 2021, s. 91–95.

NATO, w tym Polski, co skutkowałoby aktywacją art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego i uruchomieniem mechanizmów kolektywnej obrony¹⁶.

Polska jako państwo wschodniej flanki NATO, odgrywa kluczową rolę w systemie odstraszenia i obrony sojuszniczej. Z tego powodu stanowi potencjalny cel rosyjskich działań destabilizujących, szczególnie w kontekście wojny psychologicznej, testowania zdolności reagowania lub prowokacji granicznych. Incydenty z 2023 i 2024 roku, takie jak naruszenia przestrzeni powietrznej przez rakiety lub drony pochodzenia rosyjskiego, pokazują, że ryzyko błędów, eskalacji lokalnych i niekontrolowanego rozszerzenia konfliktu jest realne¹⁷. Odpowiedzią na te zagrożenia musi być utrzymanie gotowości bojowej, rozwój systemów wczesnego ostrzegania oraz intensyfikacja współpracy z partnerami sojuszniczymi. Polska musi także nieustannie rozwijać swoje zdolności w zakresie rozpoznania, obrony powietrznej i przeciwdziałania zagrożeniom asymetrycznym, które mogą być elementem strategii testowania spójności NATO przez Federację Rosyjską. Systemy takie jak PATRIOT czy planowane wdrożenie systemu „Wisła” i „Narew” pełnią kluczową rolę w zapewnieniu kontroli nad przestrzenią powietrzną i szybkim reagowaniu na incydenty o charakterze militarnym, które mogą mieć miejsce w rejonach przygranicznych lub nad obiektami strategicznymi.

W związku z potencjalnym ryzykiem eskalacji działań militarnych, Polska nieustannie wzmacnia swoje zdolności obronne. Kluczowym aspektem tej strategii jest modernizacja Sił Zbrojnych RP realizowana na podstawie ustawy o obronie ojczyzny z 2022 roku, która przewiduje m.in. zwiększenie liczebności armii, pozyskiwanie nowoczesnego sprzętu wojskowego (w tym czołgów Abrams, systemów HIMARS, samolotów F-35) oraz rozwój Wojsk Obrony Terytorialnej. Ważnym elementem procesu modernizacyjnego pozostaje rozbudowa infrastruktury wojskowej zarówno na poziomie krajowym, jak i poprzez realizację wspólnych inwestycji NATO, takich jak bazy logistyczne czy systemy tarczy antyrakietowej zlokalizowane w Redzikowie. Działania te obejmują budowę i modernizację magazynów uzbrojenia, centrów szkoleniowych, lądowisk oraz zaplecza logistycznego gwarantującego sprawne przyjęcie wojsk sojuszniczych w razie sytuacji kryzysowej. Przykładem jest rozwój tzw. hubów logistycznych w regionie wschodniej Polski, pełniących rolę kluczowych punktów przerzutowych i zaopatrzeniowych dla operacji NATO. Jako państwo-gospodarz (ang. Host Nation), Polska zobowiązana jest do zapewnienia infrastruktury umożliwiającej szybkie rozmieszczenie i efektywne funkcjonowanie sił sojuszniczych w ramach planów ewentualnościowych.

16 *Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r.*, Dz.U. 2000 nr 87 poz. 970, art. 5.

17 M. A. Piotrowski, *Perspektywy zagrożenia nowymi zdolnościami rakietowymi i nuklearnymi Rosji*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, NR 184 (2994), 10/2024, s. 1-2.

Dalsza eskalacja militarna konfliktu może również oznaczać wzrost presji na systemy obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego w Polsce. Należy liczyć się z koniecznością ochrony ludności cywilnej w przypadku zagrożenia uderzeniami raketowymi, a także z problemami logistycznymi i humanitarnymi, wynikającymi z potencjalnych migracji wewnętrznych oraz dalszego napływu uchodźców. W tym kontekście przygotowanie struktur samorządowych, służb ratowniczych i instytucji publicznych do funkcjonowania w warunkach zagrożenia wojennego jest nieodzowne. Równoległe należy wzmacniać edukację społeczną i budować odporność psychologiczną obywateli na sytuacje kryzysowe¹⁸. Wzrost presji na systemy ochrony ludności w warunkach eskalacji militarnej wymaga nie tylko zapewnienia odpowiedniego zaplecza materiałowego – takiego jak schrony, zapasy medyczne, punkty ewakuacyjne – ale również wypracowania klarownych procedur reagowania kryzysowego na poziomie lokalnym i krajowym. Obecny stan przygotowania cywilnych struktur administracyjnych, zwłaszcza w kontekście potencjalnego konfliktu o dużej intensywności, wskazuje na potrzebę rewizji i uzupełnienia obowiązujących planów zarządzania kryzysowego oraz ich ćwiczenia w warunkach symulowanego zagrożenia.

Z perspektywy geostrategicznej, nie można wykluczyć prób destabilizacji państw bałtyckich, co również pośrednio wpływałoby na bezpieczeństwo Polski. W takiej sytuacji Polska musiałaby pełnić funkcję kluczowego korytarza logistycznego dla wsparcia militarnego NATO na rzecz państw regionu. Scenariusz ten już dziś znajduje odzwierciedlenie w planach operacyjnych Sojuszu oraz ćwiczeniach wojskowych, takich jak Defender Europe czy Anakonda, których celem jest sprawdzenie zdolności szybkiego przerzutu wojsk i zasobów¹⁹. W przypadku wybuchu kryzysu militarnego w krajach bałtyckich, takich jak Litwa, Łotwa czy Estonia, Polska pełniłaby rolę głównego łącznika lądowego pomiędzy Europą Zachodnią a wschodnią flanką NATO – tzw. „przesmyku suwalskiego” (Suwalki Gap). Ten wąski pas terytorium graniczący z Rosją (obwodem kaliningradzkim) i Białorusią, uważany jest przez analityków wojskowych za jeden z najbardziej newralgicznych punktów strategicznych w Europie. Jego utrata lub zablokowanie mogłoby odciąć państwa bałtyckie od wsparcia lądowego Sojuszu, co czyni z Polski państwo o kluczowym znaczeniu operacyjnym i logistycznym. W odpowiedzi na takie zagrożenia NATO opracowało i zaktualizowało plany obronne, które przewidują szybkie rozmieszczenie wojsk na terytorium Polski i państw bałtyckich w razie zagrożenia. Polska jako państwo-gospodarz musi zatem zapewnić odpowiednie zdolności infrastrukturalne, transportowe i logistyczne – m.in. przepustowość

18 W. Kitzler, *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawy systemowe*, Warszawa 2020, s. 31.

19 NATO Exercise “Defender Europe 24” Overview, NATO Press Office, 2024, <https://nato.int> [dostęp: 11.11.2025].

szlaków drogowych i kolejowych, zdolność do przyjmowania ciężkiego sprzętu wojskowego, a także zaplecze logistyczne dla rotacyjnych sił sojusznicznych²⁰. W tym celu realizowane są inwestycje w rozwój tzw. infrastruktury podwójnego zastosowania, umożliwiającej zarówno cywilne, jak i wojskowe wykorzystanie w czasie pokoju i kryzysu.

W obliczu trwającej wojny rosyjsko-ukraińskiej pojęcie konfliktu hybrydowego nabrało również szczególnego znaczenia, zwłaszcza w kontekście bezpieczeństwa państw sąsiadujących z obszarem działań zbrojnych, takich jak Polska. W literaturze przedmiotu konflikt hybrydowy definiowany jest jako forma prowadzenia działań zbrojnych i pozamilitarnych, które łączą różnorodne metody oddziaływania – zarówno jawne, konwencjonalne operacje wojskowe, jak i ukryte, niekinetyczne środki presji. Cechą charakterystyczną konfliktu hybrydowego jest jego wielowymiarowość oraz rozmycie granic między wojną a pokojem, agresorem a ofiarą, co utrudnia jednoznaczne przypisanie odpowiedzialności za działania destabilizacyjne²¹. Strategia ta obejmuje nie tylko użycie regularnych sił zbrojnych, lecz także wykorzystanie narzędzi takich jak cyberataki na infrastrukturę państwową i energetyczną, manipulacje informacyjne i dezinformacja w mediach i internecie, presja migracyjna organizowana przez państwa trzecie, działania psychologiczne skierowane na zastraszenie ludności, działalność wywiadowcza i sabotażowa, a także wspieranie lub inspirowanie działań separatystycznych.

Celem jest systematyczne osłabianie struktur państwowych przeciwnika, destabilizacja jego porządku społecznego i gospodarczego, wywołanie chaosu oraz podważenie zaufania obywateli do instytucji publicznych – wszystko to bez wypowiedzenia formalnej wojny i często przy pozorach legalności lub anonimowości sprawy. Współczesne konflikty hybrydowe są zatem nie tylko wyzwaniem militarnym, lecz także testem odporności systemów politycznych, informacyjnych, gospodarczych i społecznych. W tym kontekście państwa takie jak Polska, będące częścią wschodniej flanki NATO i UE, muszą być przygotowane nie tylko na klasyczne zagrożenia militarne, ale także na działania o charakterze niekonwencjonalnym, prowadzonymi przez podmioty państwowe i niepaństwowe w sposób ukryty i rozproszony.

W przypadku Polski zagrożenie wynikające z konfliktów hybrydowych uległo znacznemu nasileniu po roku 2021, w związku z celowo wywołanym kryzysem migracyjnym na granicy z Białorusią. Reżim Aleksandra Łukaszenki, przy cichym i systemowym wsparciu Federacji Rosyjskiej, zainicjował zorganizowany proces sprowadzania migrantów z krajów Bliskiego Wschodu oraz Afryki

20 R. Parafinowicz, *The Military-Geographical Significance of the Suwałki Gap*, War Studies University, Warsaw 2017, s. 4.

21 NATO Strategic Communications Centre of Excellence, *Hybrid Threats: A Strategic Communications Perspective*, <https://stratcomcoe.org> [dostęp: 17.10.2025].

i kierowania ich na zewnętrzne granice Unii Europejskiej – w szczególności Polski, Litwy i Łotwy. Migranci byli przewożeni z pomocą państwowych linii lotniczych, a następnie kierowani do przekraczania granicy w sposób nielegalny, przy logistycznym i operacyjnym wsparciu białoruskich służb specjalnych²². Działania te miały charakter zorganizowanej presji migracyjnej, która zgodnie z definicją przyjętą przez ekspertów ds. bezpieczeństwa stanowi formę agresji hybrydowej. Ich głównym celem było wywołanie chaosu na granicy, destabilizacja porządku wewnętrznego państw objętych kryzysem, testowanie ich reakcji instytucjonalnych, a także osłabienie spójności Unii Europejskiej w zakresie polityki migracyjnej i bezpieczeństwa. Dodatkowo, równoległe z działaniami fizycznymi prowadzona była kampania dezinformacyjna w mediach społecznościowych i tradycyjnych, mająca na celu przedstawienie Polski jako państwa łamiącego prawa człowieka i stosującego niehumanitarne środki wobec migrantów. Analizy przeprowadzone przez NATO, Frontex oraz liczne ośrodki eksperckie jednoznacznie wskazują, że była to operacja o charakterze hybrydowym, stanowiąca element szerszej rosyjsko-białoruskiej strategii destabilizacji regionu Europy Środkowo-Wschodniej². Wskazywano również, że działania te miały charakter testu odporności struktur granicznych i służb porządkowych państw unijnych, co w dłuższej perspektywie może stanowić wstęp do kolejnych, bardziej złożonych operacji hybrydowych.

Wraz z dalszą eskalacją wojny w Ukrainie, rośnie również prawdopodobieństwo wystąpienia kolejnych form działań hybrydowych skierowanych przeciwko Polsce. Analizy prowadzone przez ośrodki bezpieczeństwa oraz instytucje międzynarodowe wskazują, że Polska, jako kraj graniczny i członek wschodniej flanki NATO, pozostaje celem intensywnych operacji niekonwencjonalnych prowadzonych przez podmioty powiązane z Federacją Rosyjską²³. Jednym z najbardziej realnych zagrożeń są cyberataki wymierzone w infrastrukturę krytyczną, instytucje publiczne oraz sektor prywatny. Ataki takie mogą mieć charakter destrukcyjny (np. paraliż systemów sterowania siecią energetyczną, wodociągową, czy transportem publicznym) lub dezinformacyjny (np. kradzież danych, ich modyfikacja i upublicznienie w celu wywołania chaosu informacyjnego). Polska już w przeszłości była celem skoordynowanych ataków typu DDoS, phishingowych kampanii wyłudzających dane urzędników państwowych czy ataków na szpitale i samorządy²⁴. Kolejnym zagrożeniem są zorganizowane kampanie dezinformacyjne, których celem jest polaryzacja społeczeństwa, osłabienie zaufania do instytucji państwowych i NATO, a także

22 Consultative Forum Annual Report 2021, https://www.frontex.europa.eu/assets/Partners/Consultative_Forum_files/CF_Annual_Report_2021.pdf. [dostęp: 7.12.2025].

23 F. Bryjka, *Rosyjskie działania dywersyjne wobec państw NATO*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Biuletyn nr 112 (2922), Warszawa 2024, s. 6.

24 CERT Polska, *Raport roczny o stanie bezpieczeństwa cyberprzestrzeni RP w 2022 roku*, Warszawa 2023, s. 74.

szerzenie paniki lub defetyzmu w obliczu trwającego konfliktu za wschodnią granicą. Dezinformacja może przybierać formy m.in. fałszywych wiadomości w mediach społecznościowych, zmanipulowanych nagrań wideo (deepfake), pseudoekspertkich analiz czy tworzenia portali informacyjnych o rzekomo lokalnym charakterze, które rozpowszechniają przekazy zgodne z interesem Kremla²⁵.

Nie można również wykluczyć fizycznych aktów sabotażu, takich jak celowe uszkodzenia infrastruktury energetycznej, sieci kolejowych czy stacji przesyłowych, które mogą być przeprowadzane przez uśpione siatki agenturalne, aktorów niepaństwowych inspirowanych z zewnątrz lub poprzez tzw. „zielone ludziki” – nieregularne siły działające bez oznaczeń państwowych. Tego rodzaju działania obserwowano już m.in. w Mołdawii, Gruzji, a ostatnio także w Czechach i Bułgarii²⁶. Złożoność i różnorodność tych zagrożeń wymaga od Polski budowy szeroko pojętej odporności systemowej – obejmującej zarówno środki techniczne (np. systemy cyberobrony i monitoringu informacji), jak i narzędzia o charakterze legislacyjnym, edukacyjnym oraz operacyjnym. Kluczowe stają się także zdolności wczesnego wykrywania zagrożeń, współpraca międzynarodowa w zakresie wymiany danych wywiadowczych oraz spójna strategia informacyjna państwa.

Polska, jako członek NATO i Unii Europejskiej, posiada szereg narzędzi umożliwiających przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym, jednak wymaga to systematycznego wzmacniania odporności państwa. W pierwszej kolejności należy rozwijać krajowe zdolności w zakresie cyberbezpieczeństwa, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę, szkolenie specjalistów oraz wsparcie instytucji takich jak CERT Polska czy NCBC. Równie istotna jest walka z dezinformacją – poprzez monitorowanie przestrzeni informacyjnej, szybkie reagowanie na fałszywe narracje oraz edukację medialną społeczeństwa. Podnoszenie świadomości obywateli w zakresie zagrożeń hybrydowych powinno obejmować kampanie edukacyjne i szkolenia z zakresu rozpoznawania manipulacji informacyjnej. Równolegle konieczna jest bliska współpraca międzynarodowa, zarówno z państwami NATO i UE, jak i z wyspecjalizowanymi ośrodkami analitycznymi i wywiadowczymi²⁷.

Wobec narastającego napięcia międzynarodowego i wojny na Ukrainie, Polska odgrywa kluczową rolę na wschodniej flance NATO. Członkostwo w Sojuszu stanowi fundament polskiego bezpieczeństwa, szczególnie wobec działań Rosji (inwazja na Gruzję, aneksja Krymu, agresja na Ukrainę). W odpowiedzi

25 EuvsDisinfo, *Disinformation Cases and Narratives in Central and Eastern Europe*, <https://euvsdisinfo.eu> [dostęp: 17.10.2025].

26 NATO Review, *Hybrid Threats in the Eastern Flank*, <https://www.nato.int> [dostęp: 17.10.2025].

27 Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2014, s. 49.

NATO wzmacnia obecność wojsk sojusznicznych w regionie, w tym w Polsce, zgodnie z koncepcją „forward presence”. Strategiczny Koncept NATO z 2022 roku uznaje Rosję za główne zagrożenie, a art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego pozostaje podstawą obrony kolektywnej. Na terytorium Polski stacjonują wojska USA i Wielkiej Brytanii, rozmieszczono też systemy obrony i infrastrukturę logistyczną. Polska uczestniczy w wielonarodowych ćwiczeniach i gości dowództwo V Korpusu US Army.

Rozwój infrastruktury obronnej oraz interoperacyjność z siłami sojusznicznymi to priorytety wyznaczone przez Strategię Bezpieczeństwa Narodowego RP z 2024 roku. Szczególne znaczenie ma współpraca z USA jako głównym gwarantem bezpieczeństwa. Obecność wojsk amerykańskich zwiększa poczucie bezpieczeństwa i pozycję Polski w regionie. Kluczowe są też działania NATO w zakresie cyberbezpieczeństwa i przeciwdziałania dezinformacji. Polska korzysta z natowskich mechanizmów szybkiej reakcji i wymiany informacji. NATO stale adaptuje swoje strategie, rozwijając plany mobilizacji i zwiększając liczebność sił szybkiego reagowania.

Podsumowując, obecność NATO i jego sojuszników w Polsce jest kluczowa dla bezpieczeństwa i stabilności w Europie Środkowo-Wschodniej. Polska nie tylko korzysta z ochrony sojuszniczej, lecz także aktywnie przyczynia się do wspólnego bezpieczeństwa regionu.

Podsumowanie

Konflikt rosyjsko-ukraiński stał się kluczowym punktem zwrotnym dla systemu bezpieczeństwa Polski, ujawniając zarówno nowe zagrożenia, jak i konieczność głębokiej adaptacji polityki obronnej oraz strategii reagowania państwa. Pełnoskalowa agresja Rosji pokazała, jak dynamicznie zmienia się architektura bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej, a pozycja Polski – jako państwa granicznego i kluczowego elementu wschodniej flanki NATO – wymaga nie tylko zwiększonej czujności, lecz także długofalowych działań, wzmacniających odporność państwa na zagrożenia militarne, hybrydowe i informacyjne. Wnioskiem płynącym z przeprowadzonej analizy jest przede wszystkim stwierdzenie, że wojna w Ukrainie znacząco zwiększyła poziom ryzyka dla bezpieczeństwa Polski, co przejawia się zarówno w potencjalnej groźbie eskalacji militarnej, jak i w narastającej presji hybrydowej, obejmującej cyberataki, dezinformację, presję migracyjną oraz działania sabotażowe wymierzone w infrastrukturę krytyczną.

Konflikt ten jednoznacznie podkreślił, że stabilność Ukrainy stanowi jeden z najważniejszych czynników determinujących bezpieczeństwo Polski, ponieważ jej osłabienie lub upadek, oznaczałby przesunięcie bezpośredniego zagrożenia na granice Rzeczypospolitej. Jednocześnie wojna pokazała, że

Rosja prowadzi wobec Polski działania o charakterze hybrydowym, starając się destabilizować przestrzeń informacyjną, obniżyć zaufanie społeczne do instytucji państwa oraz testować odporność polskich struktur bezpieczeństwa i systemów zarządzania kryzysowego. W tym kontekście Polska musi stale wzmocniać swoje zdolności obronne, intensyfikować modernizację Sił Zbrojnych RP, rozwijać zdolności cybernetyczne i wywiadowcze oraz podnosić poziom przygotowania administracji publicznej na różne scenariusze eskalacyjne.

Wnioski z analizy wskazują również na kluczową rolę NATO jako gwaranta bezpieczeństwa Polski. Wzmocnienie obecności sojuszniczej, rozbudowa infrastruktury wojskowej, interoperacyjność z wojskami sprzymierzonych oraz inwestycje w systemy obrony powietrznej i przeciwrakietowej są fundamentem efektywnego odstraszenia. Jednocześnie Polska powinna kontynuować wzmocnianie współpracy z Ukrainą, państwami bałtyckimi oraz całym regionem Europy Środkowo-Wschodniej, ponieważ wspólne działania i skoordynowane strategie zwiększają zdolność reagowania na zagrożenia generowane przez Federację Rosyjską.

Wnioskując całościowo, konflikt rosyjsko-ukraiński uwidoczniał konieczność przyjęcia przez Polskę szerokiego i wielowymiarowego podejścia do bezpieczeństwa, integrującego instrumenty wojskowe, polityczne, gospodarcze, energetyczne i społeczne. W obliczu długotrwałej niestabilności za wschodnią granicą Polska musi budować odporność społeczeństwa, rozwijać edukację obronną, wzmocniać świadomość informacyjną oraz dbać o zaufanie obywateli do instytucji państwa, ponieważ bezpieczeństwo współczesne nie zależy wyłącznie od potencjału militarnego, ale również od zdolności całego państwa do przetrwania i funkcjonowania w warunkach kryzysu. Zakończenie to prowadzi do jednoznacznego wniosku: przyszłość bezpieczeństwa Polski będzie w ogromnej mierze determinowana rozwojem sytuacji na Ukrainie oraz zdolnością państwa do ciągłego wzmocniania odporności w obliczu dynamicznych zmian w środowisku międzynarodowym.

Bibliografia

1. Baluk W., *Pełnoskalowa inwazja Rosji w Ukrainie w latach 2022–2023/2024. Wybrane aspekty militarne*, „Nowa Polityka Wschodnia”, nr 3(42), z. 1, 2023.
2. Borkowski K., *Znaczenie polityki zagranicznej Ukrainy dla bezpieczeństwa Polski*, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego Wydział Nauk o Bezpieczeństwie, Kraków 2021.
3. Drzewicki A., *Ukraina w polityce bezpieczeństwa polski. przegląd uwarunkowań po 2014 r.*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2018.
4. Fiszer M., Fiszer J., *Wojna w Ukrainie. Od napaści do kontrofensywy*, Warszawa 2022, e-book.
5. Kitler W., *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawy systemowe*, Warszawa 2020.
6. Kozłowska A., *Zewnętrzny wymiar ukraińskiego rozdroża – geopolityczne znaczenie Ukrainy oraz koncepcje ukraińskiej polityki zagranicznej* [w:] *Wybrane problemy badań wschodnich*, red. G. Tokarz, W. Baluk, Z. J. Winnicki, wyd. Arboretum, Warszawa 2007.
7. Parafinowicz R., *The Military-Geographical Significance of the Suwałki Gap*, War Studies University, Warsaw 2017.
8. Mik C., *Agresja Rosji na Ukrainę i jej konsekwencje dla rządów prawa na poziomie międzynarodowym. Szkic problematyki*, [w:] „Przegląd Prawa i Administracji”, t. 130, Wrocław 2022, s. 440–469, DOI: 10.34616/145212, [dostęp: 7.12.2025], https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/135849/PDF/02_10_C_Mik_Agresja_Rosji_na_Ukraine_i_jej_konsekwencje_dla_rzadow_prawa_na_poziomie_miedzynarodowym.pdf, [dostęp: 7.12.2025].
9. Pinczak L., *Wojna rosyjsko-ukraińska – kampania 2022 r. Przebieg i następstwa*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2023.
10. Sykulski L., *Europa środkowa jako region geostrategiczny w myśli geopolitycznej geografów wojskowych z akademii obrony narodowej w Warszawie*, „Przegląd geopolityczny”, t. 6, 2013.

Akty prawne

1. Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r., Dz.U. 2000 nr 87 poz. 970.

Raporty i dokumenty instytucjonalne

1. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2014.
2. Bryjka F., *Rosyjskie działania dywersyjne wobec państw NATO*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Biuletyn nr 112 (2922), Warszawa 2024.
3. CERT Polska, *Raport roczny o stanie bezpieczeństwa cyberprzestrzeni RP w 2022 roku*, Warszawa 2023.
4. Consultative Forum Annual Report 2021, https://www.frontex.europa.eu/assets/Partners/Consultative_Forum_files/CF_Annual_Report_2021.pdf. [dostęp: 7.12.2025].
5. Piotrowski M.A., *Perspektywy zagrożenia nowymi zdolnościami raketowymi i nuklearnymi Rosji*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, NR 184 (2994), 10/2024.

Netografia

1. *Agresja Rosji na Ukrainę*, Raport o stanie świata, podcast, <https://raportostaniewiata.pl/w-powiekszeniu/agresja-rosji-na-ukraine/>

2. EuvsDisinfo, Disinformation Cases and Narratives in Central and Eastern Europe, <https://euvsdisinfo.eu>
3. Markowski J., *Najgorszy rok wojny*, Defence24, 2024, <https://defence24.pl/wojna-na-ukrainie-raport-specjalny-defence24/najgorszy-rok-wojny>
4. NATO Review, Hybrid Threats in the Eastern Flank, <https://www.nato.int>
5. NATO Exercise “Defender Europe 24” Overview, NATO Press Office, 2024, <https://nato.int>
6. 10 faktów na temat wojny rosyjsko-ukraińskiej, <https://www.ukrinform.pl/rubric-ato/3830490-10-faktow-na-temat-wojny-rosyjskoukrainskiej.html> [dostęp: 13.11.2025].